

Sprogstimulering i AI - Salahiyahs Børnehave

Baggrund:

I AI – Salahiyahs Børnehave byder vi alle børn velkomne, men har en forventning om at majoriteten af børn har dansk som andetsprog. Vi er derfor særlig forpligtet på at have særlig fokus på sprogarbejde. Pt. (februar 2014) er alle vores børn tosprogede med forskellige modersmål. Et modersmål er det sprog, et barn tilegner sig i hjemmet i omgangen med forældrene eller andre centrale personer i de første leveår. Hvis forældrene taler hver sit sprog, får barnet altså to modersmål. Modersmålet er således det eller de sprog, barnet først møder og dermed forbinder sine første centrale erfaringer med og det sprog, barnet har lært først. Derfor kaldes det barnets første sprog.

Vi betragter det, at være tosproget som en force frem for en hindring og vi tager et kærligt hensyn til barnets modersmål.

Vores praksis:

I AI – Salahiyahs Børnehave har vi fokus på at have et udfordrende og lærerigt sprogmiljø og det er vores ønske, at børnene udvikler et varieret og korrekt sprog herunder et stort ordforråd. Vi tror på at en fast og struktureret hverdag giver barnet ro til at udvikle sproget.

Vores daglige praksis skulle gerne afspejle et miljø, hvor sproget bliver brugt på mange forskellige måder:

- 2 daglige fællessamlinger i forbindelse med at spise frugt, hvor stort og småt bliver taget op og der bliver lyttet til hinanden. Hver dag er der et barn, der præsenterer de mange varierede sortiment af frugter, vi spiser. Inden vi er færdige, er der tid til højtlesning også gerne med aktiv deltagelse fra børnene.
- 1 aktivitets-tid dagligt i grupper, hvor indhold er planlagt på skift ud fra de 6 læreplanstemaer. Vi bruger ofte hænderne til at forme og kreere og vi har tit en eksperimenterende og undersøgende tilgang til det, vi skal lave. Her gennemgår vi nye ord og begreber og vi er opmærksomme på, at ordene jævnlige bliver gentaget og brugt i andre sammenhænge. Vi bruger også jævnlig dialogisk læsning. Aktivitetstimen bliver afsluttet med en sang, rim og remser eller gættelege og gåder.
- Vi er opmærksomme på at vise børnene, at sproget ikke bare er noget, der kan siges og høres, men det kan også læses og skrives. Vi er nysgerrige på skriften og læser, hvad der står på mælkekartonen, brugsanvisninger, skifter jævnlig billeder med skrift ud på væggene, opfordrer til legeskrivning, læser navne op hver dag, daglig oplæsning fra bøger, dialogisk læsning, let adgang til papir, blyanter og farver og ældste-gruppen har masser af førskole-aktiviteter.
- Vi er i det daglige opmærksomme på at have en tydelig udtale og ikke snutte endelser af og bruger hele sætninger.
- Vi laver ind imellem børnemøder, hvor børnene træner i at ytre sig om et givent emne.
- Pt. har alle vores børn et kendskab til det arabiske sprog og vi har tosprogede medarbejdere, der har arabisk som modersmål og ældste-gruppen har aktiviteter 1 gang ugentlig på arabisk, hvor der synges og leges på arabisk.
- Sprog er en del af kulturen og vi er opmærksomme på, at bl.a. kropssprog har sit kulturelle særpræg, som kan forstås og misforstås, når mennesker mødes. Vi gør derfor børnene opmærksomme på, hvad man gør og ikke gør i forskellige sammenhænge.

- Vi er opmærksomme på, at børnene i formiddagstimerne og i eftermiddagstimerne får tilbud af en voksen om at være med i en pædagogisk aktivitet i mindre grupper, hvor vi arbejder med vores forskellige sprogspil og lege.
- Når vi spiser, er vi meget bevidste om, at her findes megen læring sted. Her har vi meget faste rutiner og regler bl.a. for, at det enkelte barn får snakket, fortalt og bliver lyttet til. Her bliver også snakket meget om indhold i madpakker, hvor kommer maden fra og hvordan bliver den tilberedt.
- Vi arbejder altid ud fra temaer og laver af og til projekter med skoledelen.
- Vi sørger for ture ud af huset, som vi forbereder og evaluerer sammen med børnene.
- I det hele taget er vi meget opmærksomme på, at børnene støttes i at sætte ord og begreber på, hvad der foregår i de daglige rutiner. Det betyder i praksis, at børnene også får den nødvendige tid til at forklare sig og fortælle og der skabes tid og rum for samtalen og for at stille og svare på spørgsmål.

Sprogtest, indsats og samarbejde:

Vi tester alle vores børn mindst 1 gang årligt og vi bruger sprogvurderingsmaterialet fra Rambøll. Herudover laver vi børneinterview med det enkelte barn for at se, hvordan barnet trives. Her har vi også mulighed for at vurdere barnets evne til at udtrykke sig. Vi laver ligeledes en skriftlig evaluering af børnene mindst 1 gang årligt ud fra de 6 læreplanstemaer og er også her opmærksomme på, om barnet har en god sproglig udvikling.

Vi har et tæt samarbejde med sprogkonsulenter og talehørekonsulenterne i Odense Kommune. Her kan vi efter aftale få observeret et barn og lavet sprogvurdering af en konsulent. Såfremt det skønnes nødvendigt, kan barnet i en periode være tilknyttet Sprogets Hus. Vi låner endvidere materialer, som vi bruger i børnehaven. Vi har altid mulighed for at søge råd og vejledning og få ekspertbistand.

Vi har et meget tæt forældresamarbejde, hvor vi vægter et højt informationsniveau. Vi beskriver og evaluerer den daglige aktivitet. Dette bliver videregivet til forældrene og vi håber, at det giver forældrene bedre mulighed for at snakke med barnet om, hvad vi har lavet og at barnet får gentaget de nye ord og begreber i hjemmet. Vi afholder 1 årlig forældresamtale og kan efter behov tilbyde flere. Vi forsøger at holde os ajour med ny viden og uddeler materiale og hænger opslag op om bl.a. relevante foredrag og aktiviteter.

Børns sproglige udvikling:

Barnet udvikler sit sprog i samspil med sine omgivelser.

Sproget er fundament for barnets tænkning, læring, læsning og skrivning. Barnet forstår mange ord, før det selv anvender ordene. Alle børn gennemløber bestemte sproglige faser, men der er store individuelle forskelle på, hvor hurtigt dette sker.

Det tosprogede barn:

(Uddrag og redigeret fra ”Sprogpakken”)

Børn, der har lært dansk fra fødslen, vil, alt andet lige, være mere aldersvarende i deres udvikling af dansk end børn, der lærer dansk senere, og de tosprogede børn, hvis ene forælder er dansk, vil

typisk også have et andet kulturelt tilhørsforhold til dansk, end de børn, hvor ingen af forældrene er danske, men begge typer tosprogede børn lærer dansk på samme måde.

Overordnet tilegner tosprogede børn sig sprog på samme måde som etsprogede. Den eneste forskel er, at det tager længere tid at lære to sprog end et sprog, og dette forhold undervurderes ofte. Det tager ca. 1-2 år at tilegne sig daglige kommunikative kompetencer på andetsproget, mens det kan tage 5 år eller længere at opnå et skolefagligt sprog, der ligner etsprogedes. Derfor kan man ikke uden videre måle tosprogedes sprogudvikling ud fra den alderssvarende etsprogede norm, men må i stedet se på, hvad man kan forvente af det enkelte barn ud fra, hvor lang tid det har lært dansk. Tosprogede vil derfor ofte også være forsinkede i deres sproglige udvikling, uden at det betyder, at de har sproglige problemer.

Den faktiske udvikling af dansk hos tosprogede er således påvirket af, hvor lang tid de har lært dansk, om der tales dansk i hjemmet og om den ene forælder er dansk. Derudover påvirker forældrenes socioøkonomiske og uddannelsesmæssige baggrund også den sproglige udvikling hos tosprogede, ligesom den gør hos etsprogede

Sproglige fordele

Set fra et sprogligt perspektiv lærer tosprogede samlet set mere sprog og mere om sprog end etsprogede. Tosprogede har adgang til viden om to sproglige systemer og kan sammenligne sætningsstruktur, bøjningsformer, skriftsprog, udtale m.m. på de to sprog og kan dermed nemmere forstå et sprog som et system, der skal læres.

Ordforråd

Tosprogedes ordforråd er typisk fordelt på de to sprog, således at den tosprogede ikke har ord for alle koncepter på begge sprog, men har nogle på det ene sprog, andre på det andet og nogle på begge sprog. Fordelingen af ordene er påvirket af hvilken sammenhæng, de kendes fra og bruges i. Fx kan den tosprogede have flere ord for genstande, som hører til i hjemmet på modersmålet end på dansk. Omvendt vil der være ord, den tosprogede kender på dansk, men ikke på modersmålet, fordi de kun optræder i en sammenhæng, hvor der tales dansk. Hvis barnet samlet set har et alderssvarende ordforråd, er det tegn på, at barnet ikke har sproglige problemer, men blot mangler mere tid og mulighed for at tilegne sig mere dansk.

Det 3-6 årige barn udvikler typisk sit sprog sådan:

36 måneder – 3 år I børns tredje år er det centrale udviklingen af sætninger og grammatik. Når børn er 2 år, kan de sætte nogle få ord sammen, men mangler korrekt bøjning, ordstilling og endelser, mens de, når de er 3 år, kan lave komplekse ytringer og anvender de samme grammatiske regler som de voksne, og de kan stille spørgsmål og lave benægtende sætninger. Halvdelen af børnene på dette alderstrin kan bøje udsagnsord i datid og anvende forholdsord (læs en historie for mig, mor). Halvdelen af børnene er også begyndt at anvende ledsætninger som fx 'tænd lyset, så jeg kan se det'. De er også begyndt at anvende mere abstrakte begreber om tid (fx i dag og i aften) og de kender alle grundfarverne.

48 måneder – 4 år I denne alder taler børn som nævnt indledningsvist stort set på samme måde som voksne, men de har fortsat brug for at udvikle deres ordforråd (inklusiv en bredere og mere varieret forståelse af ords betydning) og de har brug for at udvikle den sproglige kompleksitet og den kommunikative brug af sproget. De kan forstå mere abstrakte ord, og de anvender gennemgående længere og mere komplekse ytringer.

60 måneder - 5 år Som femårig udvikler børn fortsat deres ordforråd og deres evne til at lave længere ytringer og bruge flere abstrakte ord, og de kan kognitivt forstå mere abstrakte sammenhænge og er blevet bedre til at fortælle historier.

6 år Ud over det ovennævnte udvikler børn som seksårige deres evner til at bruge sproget kommunikativt til sociale formål, og de er blevet bedre til at fortælle historier og se sammenhænge mellem begivenheder. Børn har et aktivt (produktivt) ordforråd på ca. 2600 ord og et passivt (receptivt) ordforråd på 20.000- 24.000 ord. (Ved 1-årsalderen er det passive ordforråd på 50.000 ord).

Mål og fremtidige ønsker

- Relevante efteruddannelser/ kurser med fokus på ny viden om at være tosproget og udvikling af et godt sprogmiljø
- Begynde på at skrive læringshistorier med fokus på sprog
- Vi får udviklet vores Børnemøder og får det i fast struktur og intervaller